

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government

Zyra e Kryeministrit-Ured Premijera-Office of the Prime Minister

Zyra për Qeverisje të Mirë/Kancelarija za Dobro Upravljanje/Office on Good Governance

Pokazatelji Pravosudja za decu

Priština
2013

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Br. 06/129
Datum: 08.05.2013

Na osnovu člana 92 stav 4 i 93 stav (4) Ustava Republike Kosova, na osnovu člana 4 Uredbe br. 02/2011 o oblastima administrativnih odgovornosti Kancelarije Premijera i Ministarstava izmenjena i dopunjena Uredbom br. 07/2011 i članom 19 Pravilnika o Radu Vlade Republike Kosova br. 09/2011, Vlada Republike Kosova, na sastanku održanom 08. maja 2013 donela je:

O D L U K U

Za dopunu Odluke Br. 05/117 datuma 27 Februara 2013

1. Izmijenjuje se i dopunjuje Odluka Vlade br. 05/117 datuma 27 Februara 2013, gde drugu tačku odluke je zamenio tekst: " Mandatirane odgovorne institucije koje su uključene u ovaj proces su obavezni za implementaciju, saradnju i pružanje podrške u okviru zakonskih nadležnosti, u slučaju kada se to zahteva sa strane Saveta / KDU – UP za ispunjavanje obaveza koja proizilaze iz " Pokazatelja Pravde za decu " .
2. Odluka stupa na snagu danom potpisivanja.

Hashim THAÇI

Premijer Kosova

Poslano:

- Zamenicima Premijera
- Svim institucijama (ministarstvima)
- Generalnom Sekretaru UP
- Arhivi Vlade

Republika e Kosovës
Republika Kosova - Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada-Government

Br. 06/129
Datum: 27.02.2013

Na osnovu člana 92 stav 4 i 93 stav (4) Ustava Republike Kosova, na osnovu člana 4 Uredbe br. 02/2011 o oblastima administrativnih odgovornosti Kancelarije Premijera i Ministarstava izmenjena i dopunjena Uredbom br. 07/2011 i članom 19 Pravilnika o Radu Vlade Republike Kosova br. 09/2011, Vlada Republike Kosova, na sastanku održanom 27 Februara 2013 donela je:

O D L U K U

1. Usvajaju se " Pokazatelji Pravde za decu ".
2. Obavezuje se Kancelarija Premijera i sve ostale kompetentne institucije za implementiranje Pokazitelja iz tacke 1 iz ove odluke.
3. Odluka stupa na snagu danom potpisivanja.

Hashim THAÇI

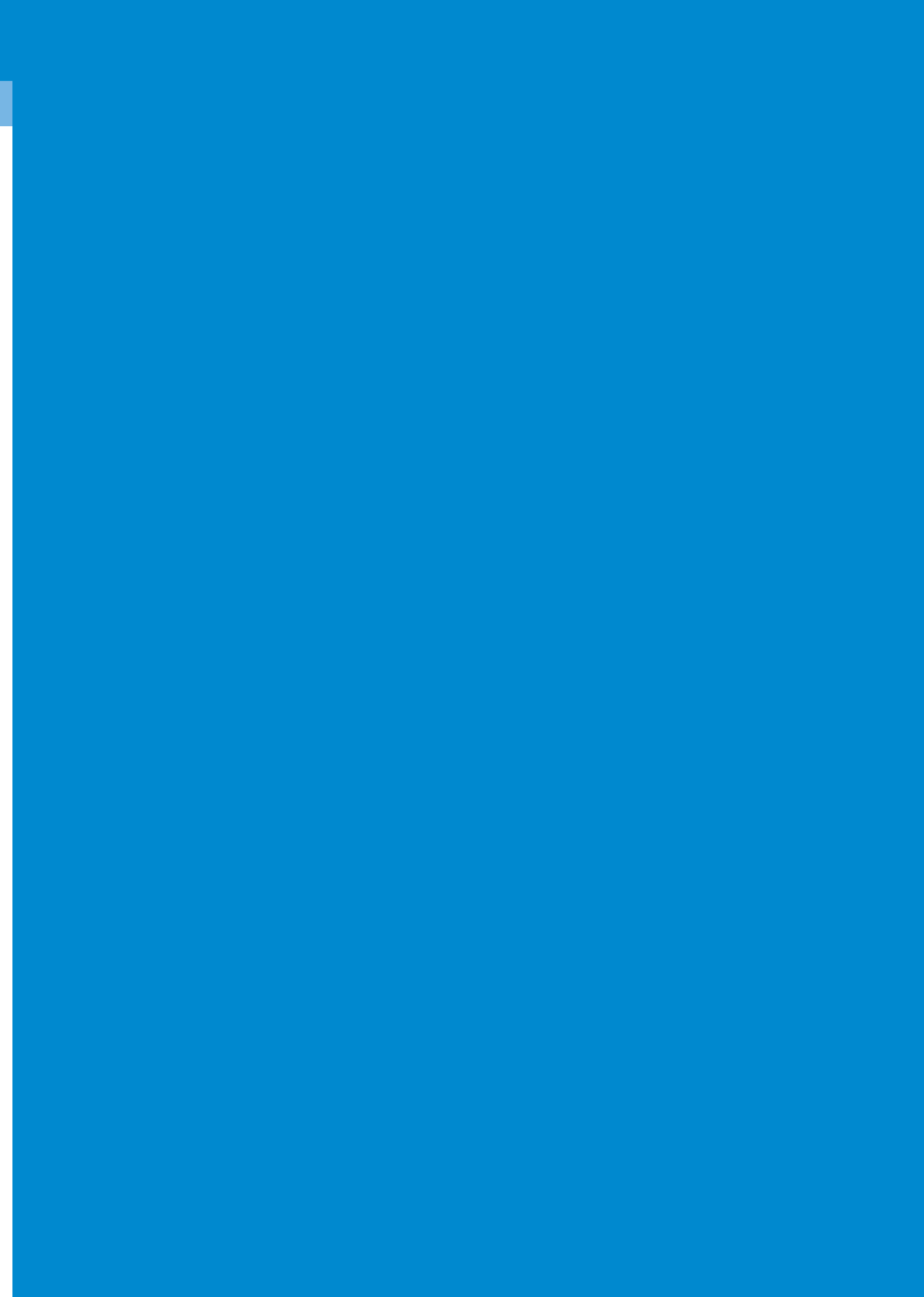
Premijer Kosova

Poslano:

- Zamenicima Premijera
- Svim institucijama (ministarstvima)
- Generalnom Sekretaru UP
- Arhivi Vlade

Sadržaj

UVOD	9
Stanje u opštem kontekstu	9
Razvoj pokazatelja i njihov značaj	10
Razvoj pokazatelja i njihov značaj	11
Potreba za pokazateljima i njihov cilj.....	11
Proces usvajanja i razvoja pokazatelja na nivou zemlje.....	12
Pokazatelji pravosudja za maloletnike	13
Razjašnjenje	15
Globalni Pokazatelji	17
Pokazatelj 1: Deca u sukobu sa zakonom	17
Pokazatelj 2: Maloletnici na zadržavanju (lišavanje slobode)	19
Pokazatelj 3: Maloletnici u pritvoru (lišenje slobode) pred kaznom	20
Pokazatelj 4: Dužina pritvora.....	21
Pokazatelj 5: Vreme provedeno u zatvoru	22
Pokazatelj 6: Smrtnost maloletnika u pritvoru ili zatvoru.....	23
Pokazatelj 7: Odvajanje od odraslih	24
Pokazatelj 8: Kontakt sa roditeljima i porodicom.....	25
Pokazatelj 9: Izricanje mera / kažnjavanje lišavanjem slobode.....	26
Pokazatelj 10: Raznovrsnost mera.....	27
Pokazatelj 11: Staranje posle oslobađanja.....	28
Pokazatelj 12: Redovne nezavisne inspekcije.....	29
Pokazatelj 13: Žalbeni mehanizmi.....	31
Pokazatelj 14: Sistemi i specializuar i drejtësisë për të mitur	32
Pokazatelj 15: Prevencija.....	34
Lokalni pokazatelji	37
Pokazatelj 16: Deca uzrasta nekrivične odgovornosti.....	37
Pokazatelj 17: Deca žrtve krivičnih dela	38
Pokazatelj 18: Deca koja su svedoci počinjenih krivičnih dela	39
Pokazatelj 19: Mere i alternativne kazne.....	40
Pokazatelj 20: Postupak posredovanja	41

Spisak akronima

SAK	Statistička agencija Kosova
AIDS	Sindrom stečene imunodeficiencije
HIV	Virus ljudske imunodeficiencije
KDP	Konvencija o ljudskim pravima
SSK	Sudski savet Kosova
TSK	Tužilački savet Kosova
NVO	nevladina organizacija
PK	Policija Kosova
CSR	Centar za socijalni rad
PSK	Popravna služba Kosova
PrSK	Probaciona služba Kosova
UNICEF	Fondacija Ujedinjenih Nacija za decu
KDU	Kancelarija za dobro upravljanje

1. UVOD

“Pokazatelj je mera koja pomaže za odgovor na pitanje koliko, ili dali je ostvaren progres prema odredjenom cilju”.

Stanje u opštem kontekstu

Ukupan broj dece¹ lišene slobode kao rezulta sukoba sa zakonom procenjuje se da nije manji od jednog miliona. Ova deca mogu se suočiti sa vlasima za sprovođenje zakona zbog širokog broj razloga. Izvršenje krivičnog delo, uključujući političke prestupe i prekršaje koji su specifični za detinjstvo je jedna razlog za sukob sa zakonom. Međutim, više od toga, deca mogu biti lišena slobode ako se vidi da su “u riziku od delinkvencije” ili “nenormalne situacije”. Oni čak mogu da se nađu u pritvoru, kao rezultat nepropisne ili proizvoljne primene zakona. Glavni socijalni uzroci koji dovode decu u sukobu sa zakonom uključuju siromaštvo, razdvojene porodice, nasilje u porodici, nedostatak pristupa obrazovanju i zapošljavanju, imigracija, narkomanija ili opojene droge, pritisak vršnjaka, nedostatak roditeljskog staranja, nasilje, zlostavljanje i iskorišćavanje

Sistemi vlada radi ispunjavanja potreba dece u sukobu sa zakonom razlikuju se po imenu i pristupa, u skladu sa okolnostima zemlje. Deca mogu se tretirati kroz formalnu pravdu ili sudski sistem, sistem socijalne zaštite, ili za prekršaje od strane upravnog sistema. Takvi sistemi mogu funkcionisati u okviru sistema krivičnog pravosuđa za odrasle ili mogu u velikoj meri funkcionisati van sudskog sistema kroz odbore, komisije ili administrativne panele. U svim slučajevima kada sistem sadrži određeni stepen specijalizacije za

decu, bilo na osnovu sudskog sistema, sistema socijalne zaštite bilo administrativnog sistema, često se naziva sistem maloljetničkog pravosuđa

“Maloletničko pravosuđe “uvek se koristi da bi se pozvao ne zakone, politike, smernice, običajne norme, sistem, stručnjake i institucije posebno i na specifično primenjivi tretman za decu u sukobu sa zakonom”

U zemljama koje nemaju stepen specijalizacije pravde za decu, deca u sukobu sa zakonom se tretiraju u velikoj meri na isti način kao odrasli. Oba krivična pravosudna sistema za odrasle i pravosudni sistemi za decu često mogu da koriste uskraćivanje slobode kao mogućnost za glavnu kaznu. Oba sistema mogu da ne uzme u obzir potrebe, najviši interes deteta da se razmatraju suštinski uzroci sukoba sa zakonom.

U stvari, u zemljama gde mogu delovati “specijalizovane procedure” za decu u sukobu sa zakonom, efikasan pravosudni sistem za decu zahteva da različite potrebe dece procenjuju, kako bi deca u sukobu sa zakonom uputila na odgovarajuće usluge i da im se obezbedi briga i pomoć za reintegraciju u društvo. Pored toga, sistem maloletničkog pravosuđa treba da funkcionišu u ‘prijatan ambijent za decu’, koristeći odgovarajući jezik i minimalna moguća fizička ograničenja.

Nakon dolaska u kontakt sa sudskim sistemom koji ne reaguje na potrebe deteta, deca lišena slobode su u većem riziku od zlostavljanja, nasilja, iskorišćavanja i zdravstvenih problema, kao što su povrede i infekcije sa HIV / AIDS-a. Ona su takođe u

¹ Sve što se odnosi na decu u ovom dokumentu je u skladu sa Konvencijom o dečjim pravima, tj. svako ljudsko biće ispod osamnaest godina starosti

opasnosti od daljeg izolovanja od društva, posebno kada je socijalna zaštita, obrazovanje i reintegracija deteta nisu sastavni deo formalnog pravosudnog sistema.

Situacija dece u sukobu sa zakonom je jedinstvena u pogledu broja važećih međunarodnih standarda. Ovi standardi su vodili a i dalje vode, kako

aktivnosti vlada, tako i rad aktivnih organizacija u oblasti pravosuđa za decu, uključujući i one članove panela međuagencijske koordinacije o pravdi za decu. Smanjenje upotrebe lišavanja slobode preko promovisanja alternativnih programa, restorativne pravde i drugih opcija je češći cilj članova međuagencijskih panela

Razvoj pokazatelja i njihov značaj

Potreba da se razviju globalni i jedinstveni indikatori za decu u sukobu sa zakonom i pravdom za decu, često se postavila kao hitna potreba. Srećom, posle nekoliko godina rada, ova potreba je postala stvarnost, pod profesionalnom pažnjom kancelarije UNICEF i UNODC, ovaj profesionalni rad rezultirao je izradom i finalizacijom 15 globalnih pokazatelja.

Ovi pokazatelji će olakšati državama da uporede napredak u boljoj zaštiti dece u sukobu sa zakonom i bolju administraciju sistema pravde. Podaci koji će proizaći merenjem ovih pokazatelja stvorili bi veoma dobar osnov za dijalog na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou. Merenje će pomoći da pitanja koja se odnose na decu u sukobu sa zakonom budu vidljivija i opipljivija, a više će pomoći napredak ka poboljšanju zaštite, kako bi bila u skladu sa međunarodnim standardima.

Pokazatelji, po svemu sudeći, biće korišćeni od strane Komiteta za prava deteta kao vodič za izradu nacionalnog izveštaja o implementaciji Konvencije o pravima deteta i izveštavanje pred telima ugovora UN-a. Oni takođe misli se da će podržati proces praćenja implementacije Pravnog zakonika o maloletnicima, relevantnih članova Konvencije o pravima deteta od strane država članica ove konvencije i drugih standarda maloletničkog pravosuđa, sa posebnim akcentom na Uputstvo Ujedinjenih Nacija za prevenciju maloletničke delinkvencije (Rijadske Smernice), na Minimalna standardna pravila Ujedinjenih Nacija za maloletničko pravosuđe (Pekinška pravila) i Pravila Ujedinjenih Nacija za zaštitu maloletnika lišenih slobode.

Ovi pokazatelji se takođe očekuje da bude korisni za praćenje i unapređenje pravosudnog sistema na nacionalnom nivou. Ovo pomaže u velikoj meri u uspostavljanju odgovornosti u slučaju kršenja prava dece u sukobu sa zakonom. Pokazatelji su takođe veoma korisni za podizanje svesti i zastupanje na nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou. Svaka, pokazatelji igraju važnu ulogu u istraživanju, objavljivanju pitanja u vezi sa pravima deteta i pravdom za decu.

Pokazatelji pravde za decu daju okvir za merenje i predstavljanje određenih informacija o položaju dece u sukobu sa zakonom. Ove informacije se odnose, kako na kvantitativne vrednostima - kao što su broj dece zatvorenih u posebnom datumu registracije - tako i na postojanje odgovarajućih politika. Pokazatelji nisu dizajnirani da pruže punu informaciju o svim mogućim aspektima dece u sukobu sa zakonom u datoj zemlji. Umesto toga, oni predstavljaju skup osnovnih podataka i sredstvo za poređenje koje obezbeđuje polaznu tačku za evaluaciju i razvoj politika.

Razvoj pokazatelja i njihov značaj

Potreba da se razviju globalni i jedinstveni indikatori za decu u sukobu sa zakonom i pravdom za decu, često se postavila kao hitna potreba. Srećom, posle nekoliko godina rada, ova potreba je postala stvarnost, pod profesionalnom pažnjom kancelarije UNICEF i UNODC, ovaj profesionalni rad rezultirao je izradom i finalizacijom 15 globalnih pokazatelja.

Ovi pokazatelji će olakšati državama da uporede napredak u boljoj zaštiti dece u sukobu sa zakonom i bolju administraciju sistema pravde. Podaci koji će proizaći merenjem ovih pokazatelja stvorili bi veoma dobar osnov za dijalog na lokalnom, nacionalnom i međunarodnom nivou. Merenje će pomoći da pitanja koja se odnose na decu u sukobu sa zakonom budu vidljivija i opipljivija, a više će pomoći napredak ka poboljšanju zaštite, kako bi bila u skladu sa međunarodnim standardima.

Pokazatelji, po svemu sudeći, biće korišćeni od strane Komiteta za prava deteta kao vodič za izradu nacionalnog izveštaja o implementaciji Konvencije o pravima deteta i izveštavanje pred telima ugovora UN-a. Oni takođe misli se da će podržati proces praćenja implementacije Pravnog zakonika o maloletnicima, relevantnih članova Konvencije o pravima deteta od strane država članica ove konvencije i drugih standarda maloletničkog pravosuđa, sa posebnim akcentom na Uputstvo Ujedinjenih Nacija za prevenciju maloletničke delinkvencije (Rijadske Smernice), na Minimalm standardna pravila Ujedinjenih Nacija za maloletničko pravosuđe (Pekinška pravila) i Pravila Ujedinjenih Nacija za zaštitu maloletnika lišenih slobode.

Ovi pokazatelji se takođe očekuje da bude korisni za praćenje i unapređenje pravosudnog sistema na nacionalnom nivou. Ovo pomaže u velikoj meri u uspostavljanju odgovornosti u slučaju kršenja prava dece u sukobu sa zakonom. Pokazatelji su takođe veoma korisni za podizanje svesti i zastupanje na nacionalnom, regionalnom i globalnom nivou. Svaka, pokazatelji igraju važnu ulogu u istraživanju, objavljivanju pitanja u vezi sa pravima deteta i pravdom za decu.

Potreba za pokazateljima i njihov cilj

Kada vladini zvaničnici i institucije koje čine sistem maloletničkog pravosuđa nemaju informacije o funkcionisanju sistema ili o deci koja su u kontaktu sa njim, nasilje, zlostavljanje i iskorišćavanje mogu proći nekažnjeno i iskustvo deteta nama izgleda da bude u najboljem njegovom/njenom interesu.

Detete može da prođe dug period lišenja slobode ili biti osuđen merom koja je neprikladna da se obezbedi njegovo blagostanje. Kašnjenje u pitanju deteta u sudu može da bude neuočeno mesecima ili čak godinama. Vladini zvaničnici mogu biti suočeni sa teškoćama u proceni uticaja novih politika ili smernica pravde za decu. Ukratko, propust da se evidentira pažljivo i strateški relevantna informacija o pravdi za decu doprinosi nemogućnosti da se obezbedi zaštita dece u sukobu sa zakonom.

Cilj ovog dokumenta je da predstavi pokazatelje pravde za maloletnike, da razjasni njihovu opravdanost. On objašnjava način kako merenje pokazatelj može da doprinese zaštiti dece u sukobu sa zakonom kroz akcije kako na lokalnom tako i na centralnom nivou. On daje smernice, strategije i praktična sredstva za prikupljanje informacija, sistematizaciju informacija i obračun pokazatelja

Pokazatelj pruža zajednički način za merenje i prezentaciju informacija koje ukazuju da li se standardi poštuju i ispunjavaju.

Korisnost pokazatelja pravdu za decu postoji u više nivoa, kao što su:

Globalno definisanje "osnovnih uslova". Prvo, pokazatelji daju jasnu definiciju globalnih informacija o "osnovnim uslovima" da svaka država moći da proizvede. Dostupnost pouzdanih i konzistentnih informacija unutar i između država je od suštinskog značaja za planiranje i praćenje politika i programa, nacionalnog i globalnog zastupanja, kao i da se obezbedi fokus raznih uključenih aktera. Korišćenje standardnih pokazatelja omogućava poređenje situacije u različitim zemljama

Uključivanje lokalnih aktera. Državni proces prikupljanja informacija o pravdi za decu koja dovodi do merenja pokazatelja, angažuju u prikupljanju informacija lokalne institucije, kao što su: policijske stanice, sudovi i pritvori. Zahtev da lokalne institucije na lokalnom nivou razviju, prikupljaju i prijavljuju pojedinačne podatke o pitanjima dece koja su odgovorna, doprinosi zaštiti

ove dece, obezbedivši da ona ne "skliznu iz mreže", da institucija razmotri i ispita tretman koji je primenjen nad detetom. Privaljivanje informacija predstavlja stepen odgovornosti za izvor informacija.

Prispitivanje politike. Merenje pokazatelja omogućava postojanje odgovarajućih politika koje treba da procenjuju lokalne i centralne institucije. Pokazatelji mogu da se koriste kao polazna tačka za nacionalnu procenu kako su tretirana deca u sukobu sa zakonom, da se identifikuju oblasti u kojima je potrebno poboljšanje ili reforma. Kada su pokazatelji mere u skladu sa utvrđenim vremenskim rokovima, izrada novih zakona, standarda ili politike mogu se nadgledati pokazatelji, takođe podržati države članice u skladu sa međunarodnim standardima. Sve zemlje koje su ratifikovale KDP se podstiču da koriste globalne pokazatelje, gde je to moguće, u izveštanjima države potpisnice u Komitetu Ujedinjenih nacija o pravima deteta.

Proces usvajanja i razvoja pokazatelja na nivou zemlje.

Kosovo je u ranoj fazi razvoja održivog sistema za upravljanje podacima. Stoga uspostavljanje održivog sistema za upravljanje podacima će pomoći stvaranju politike zasnovane na dokazima praćenju i merenju napretka u odnosu na ciljeve i nastojanja. Takođe, definisanje međunarodno priznatih indikatora bi pomoglo u poređenju podataka i dostignuća Kosova sa ostalim zemljama u regionu i na međunarodnom nivou.

Svesni važnosti ove komponente, Vlada Republike Kosova u saradnji sa kancelarijom UNICEF-a na Kosovu, se zalaže za stvaranje solidne statističke osnove i jačanje međuinstitucionalne veze za upravljanje podacima.

Proces razvoja i usvajanja globalnih pokazatelja za Kosovo je započet krajem 2010 od strane institucija Republike Kosova, uz podršku Kancelarije UNICEF-a na Kosovu, kao deo projekta "Podrška reformi maloljetničkog pravosuđa na Kosovu- Faza 2", koji finansira EU, i kojim upravlja Kancelarija Evropska Unije na Kosovu a sprovodi UNICEF.

Sprovođenje ovog procesa je podeljen u dve faze. U prvoj fazi je izvršena procena sistema sistema upravljanja podacima u sektoru pravde za decu. Uz posvećenje Kancelarije za dobro upravljanje / kancelarija premijera, Ministarstva pravde, Probacione službe Kosova, Popravne službe, Ministarstva obrazovanja, nauke i tehnologije, Kosovskog sudskog saveta, sudova, tužilaštva, Policije Kosova, Kosovske Agencije za statistiku, uz pomoć lokalnih i međunarodnih konsultanata, relevantnih i drugih partnera završen izveštaj² koji definiše izazove i preporuke o ovom pitanju.

Cilj ovog izveštaja je da se diskutuje i reši pitanje prikupljanja podataka i upravljanja podacima o pravdi za decu na Kosovu, međuinstitucionalna razmena podataka unutar tog sistema i njihova upotreba za kreiranje politike. Prikupljanje i analiza podataka prezentovanih u izveštaju su omogućili identifikaciju problema u sistemu i način kako se zapravo primnjuje sistem pravde za decu i pružanje konkretnih preporuka za poboljšanje sistema.

Druga faza je nastavila sa razmatranjem globalnih pokazatelja, njihovo usvajanje i prevodjenje u lokalne pokazatelje prema lokalnim potrebama. Imajući u vidu složenost i značaj ovog procesa, bilo je neophodno uključivanje i konsultacije sa svim relevantnim institucijama i drugim značajnim partnerima. Kao rezultat ovog rada, globalni pokazatelji su naznačeni i prilagođen lokalnim potrebama na osnovu domaćeg i međunarodnog zakonodavstva, uspostavljanjem institucija koje su odgovorne za prikupljanje podataka, značaj njihovog merenja i korisnost njihovog merenja. Pored toga, tokom ovog procesa je ukazana potreba dodavanja lokalnih indikatora, koji će pomoći da se prikazuje situacija dece u pravosudnom sistemu za decu i praćenje sprovođenja zakona.

Da bi se predstavi li što je moguće jasnije i za što lakšu praktičnu primenu ovih pokazatelja izradjena je "Tabela pokazatelja" čiji primer se nalazi u nastavku ovog dokumenta, a detaljna specifikacija globalnih pokazatelja, kao i onih lokalnih nalazi se u poglavlju 2 i 3.

---

² Technical assessment report for data collection for juvenile justice in Kosovo

Pokazatelji pravosudja za maloletnike

Pokazatelji		Definicija
Globalni pokazatelji		
Kvantitativni pokazatelji		
1	Deca u sukobu sa zakonom	Broj privodjene dece tokom 12-mesečnog perioda u odnosu na stanovništvo od 100,000 dece .
2	Maloletnici na zadržavanju (lišeni slobode)	Broj maloletnika na zadržavanju u odnosu na stanovništvo od 100,000 dece
3	Maloletnici u pritvor (lišeni slobode) pre kažnjavanja	Broj maloletnika u pritvoru pre izricanja presude u odnosu na stanovništvo od 100,000 dece.
4	Trajanja pritvora	Vreme provedeno u pritvoru za maloletnike pre izricanje presude
5	Trajanje zatvora	Vreme provedeno u zatvoru za maloletnike nakon izricanja kazne
6	Maloletnici umrli u pritvoru ili zatvoru	Broj maloletnika umrli u pritvoru ili zatvoru, tokom 12-o mesčnog perioda na svakih 1,000 zadržane dece (u pritvoru ili zatvoru)
7	Odvajanje od odraslih	Procenat maloletnika u pritvoru ili zatvoru koji nisu potpuno odvojeni od odraslih
8	Kontakt sa roditeljima i sa porodicom	Procenat maloletnika na zadržavanju (lozeni slobode) koje je posetio roditelj, stratelj ili neki odrasli član porodice u poslednja tri meseca
9	Izricanje mera /kazni lišenjem slobode	Procenta dece kojima je izrečena mera prihvatanja staranja uz lišenje slobode
10	Različitost mera	Procenat udaljene dece ili preme kojima nije izrečena, koja ulaze u šemi udaljavanja pre izricanja mere
11	Staranje nakon oslobadjanja	Procenat moletnika puštenih iz zatvora koji prihvataju staranje nakon oslobadjanja
Pokazatelji politika		
12	Nezavisne redovne kontrole	Postojanje sistema koji garantuje nezavisnu redovnu kontroll mesta u kojima su smešteni maloletnci lišeni slobode
13	Mehanizmi za žalbe	Postojanje sistema za žalbe maloletnika na zadržavanju, pritvoru i zatvoru
14	Specijalizovani sistem pravosudja za maloletnike	Postojanje specijalizovanog sistema pravosudja za maloletnike
15	Sperčavanje	Postojanje nacionalnog sistema za sprečavanje uključivanja dece u kriminalu

Lokalni pokazatelji		
16	Deca uzrasta nekrivične odgovornosti	Broje dece koja su izvršila delo a koja su uzrasta nekrivične odgovornosti , tokom 12-o mesečnog perioda u odnosu na populaciju od 100,000 dece
17	Deca žrtve krivičnih dela	Broj dece koja su bila svedoci krivičnih dela tokom 12-o mesečnog perioda u odnosu na populaciju od 100,000 dece
18	Deca koja su svedoci izvršenih krivičnih dela	Broj dece koja su bila svedoci krivičnih dela tokom 12-o mesečnog perioda u odnosu na populaciju od 100,000 dece
19	Mere i alternativne kazne	Procenat maloletnika prema kojima su izrečene mere i alternativna kazne
20	Procedura posredovanja	Procenat maloletnika koji su podvrgnuti postupku posredovanja

Razjašnjenje

Pokazatelji su izrađeni i u skladu sa normama i principima međunarodnih instrumenata i važećeg zakonodavstva, petnaest njih je izrađeno na osnovu globalnih pokazatelja i pet na osnovu lokalnih. Merenje i procena mogućih pokazatelja omogućava odražavanje rada pravosudnih sistema za decu, ističući i naglašavajući potrebe za hitnim intervencijama, dostignućima, zaostajanjima i svi drugi detalji, kao i pružanjem sredstva za procenu sredine politike potrebne za . garantovanje zaštite dece

Svi pokazatelji, zajedno sa definicijama i sadržajem polja u tabelama su dizajnirani kao što sledi:

Pokazatelj 1: Ime	
Definicija	Definicija Pokazatelja
Prioriteti	Normalni ili SUŠTINSKI je pet pokazatelja sa ključnim prioritetima i deset sa normalnim prioritetima. Svih 15 globalnih pokazatelja maloletničke delikvencije su važni za procenu stanja dece u sukobu sa zakonom. Međutim, u situacijama u kojima jedna država ne može meriti petnaest Pokazatelja, ključni Pokazatelji su oni koji treba da se mere kao pitanje prioriteta. Ključni Pokazatelji su: Pokazatelj 2 (maloletnici na zadržanju, lišavanje slobode); Pokazatelj 3 (Deca u pritvoru pre izricanja) Pokazatelj 9 (nametanje nadzora - lišenje slobode); Pokazatelj 10 (mere raznolikosti pre izricanja); Pokazatelj 14 (specijalizovani sistem maloletničkog pravosuđa). Pored toga definisano je i pet lokalnih Pokazatelja, izdvojenih na kraju tabele
Brojilac Imenitelj	Ovo polje postavlja relevantan obračun koji treba da se uradi da se izmeri svaki od kvantitativnih pokazatelja.
Šta meri	Ovo polje opisuje šta meri pokazatelj.
Zašto je korisno meriti	Ovo polje opisuje zašto je korisno izmeriti Pokazatelja
Kako meriti	Ovo polje određuje kako da se prikupe informacije o Pokazatelju i kako da se koriste te informacije, da se izvrši merenje Pokazatelja. (Ovde je preveden samo deo koji pokazuje kako se meri Pokazatelj. Deo izvori informacija nije preveden.)
Razlaganje	Pokazatelji mogu da pruže više pomoći državnim službenicima, tamo gde su informacije dostupne u razloženoj formi. Ova oblast pruža predložene razložene kategorije

2. Globalni Pokazatelji

Pokazatelj 1: Deca u sukobu sa zakonom	
Definicija	Broj dece uhapšenih tokom 12-mese nog perioda prema 100.000 de iju populaciju
Prioriteti	Normalan
Brojilac	Broj dece uhapšene tokom 12-mesečnog perioda
Imenitelj	Dečija populacija / 100,000
Prevod u lokalnom kontekstu	Number of children in conflict with the law during 12 month period Population of children / 100,000.
Šta meri	Ovaj Pokazatelj meri procenat sve dece koja dolaze u sukob sa zakonom u periodu od jedne godine.
Zašto je korino meriti	Ovaj pokazatelj pruža korisne informacije o stepenu uključenosti dece u kriminalu i odgovarajućem nivou upotrebe ovlašćenja za hapšenje od strane organa vlasti za sprovođenje zakona u odnosu na decu. S'obzirom da računanje pokazatelja traži prikupljanje podataka o apsolutnom broju dece, on nudi i podatke koji mogu da se koriste za razvoj i planiranje preventivnih politika i usluge pravosudnog sistema za maloletnike. Radi praćenja trendova planskih usluge, ovaj pokazatelj je koristan ako se informacije razloži prema faktorima kao što je vrsta dela, starost, pol i nacionalnost.
Kako meriti	Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne za ppuni period od 12-meseci. Minimalni informacije potrebne za merenje tog pokazatelja je ukupan broj dece zatvorene u državi tokom 12-mesečnog perioda. Ova cifra može biti dostupna na centralnom nivou. Međutim, kada su izvori informacija na lokalnom nivou (kao što su pojedinačne policijske stanice) vode evidenciju o lišavanju slobode ili o dnevnim hapšenjima, onda individualne informacije o uhapšenoj deci se trebaju uzeti da formiraju brojilac. Individualne informacije o pritvorenoj deci se mogu prikupiti u obliku tabele sa po jednim redom za svako dete koje određuje identifikacioni broj deteta, pol, datum rođenja, nacionalnosti, vrsti prekršaja i datum hapšenja.
Razlaganje	Pol, starost u trenutku hapšenja, etnička pripadnost, region porekla, vrste krivičnog dela, služba bezbednosti koja ga je uhapsila (u državama u kojima postoji više takvih službi za hapšenje dece)

Postojeći izvori podataka	Za brojitelja : Policija Kosova imenitelj: Statistička agencija
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	For numerator: KPC, KPS, SWC, KJC, KCS
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Posebni obrasci za decu, a posebni za maloletnike (Protokol u razvoju).

Pokazatelj 2: Maloletnici na zadržavanju (lišavanje slobode)

Definicija	Broj maloletnika na zadržavanju u odnosu na br. 100.000 dečije populacija
Prioriteti	SUŠTINSKI
Brojilac	Broj maloletnika na zadržavanju (lišavanje slobode)
Imenitelj	----- Populacija dece / 100,000
Prevod u lokalnom kontekstu	Broj maloletnika pritvorenih ili privremeno zadržanih po nalogu tužioca, onih u pritvoru (pre izricanja optužnice) i onih koji se drže u korektivnim ustanovama tokom perioda od 12-meseci za 100.000 maloletnika.
Šta meri	Ovaj Pokazatelj pruža informacije o broju maloletnika u pritvoru u odnosu na opštu populaciju dece. Ovo uključuje maloletnike koji su zadržani pre suđenja, pre i posle izricanja kazne u bilo kojoj vrsti objekta (uključujući i policijske objekte).
Zašto je korisno meriti	Maloletnici na zadržavanju su u riziku od negativnog uticaja zadržavanja, uključujući gubitak slobode, odvajanje od običnog društvenog okruženja i podložniji su za predmet zloupotrebe. Međunarodni standardi jasno kažu da zadržavanje maloletnika se treba koristiti samo kao poslednja mera. Merenje proseka maloletnika na zadržavanju, pomaže u praćenju pravilnog napretka smanjenje upotrebe mere "lišavanja slobode" i u informisanju o promeni politike. Pored toga, države mogu da dobiju i druge korisne informacije za pravilno korišćenje lišavanja slobode, analizirajući kakva dela (ako postoji) su deca počinila ili se optužuju da su počinila. Konačno, prikupljanje informacija o broju maloletnika lišenih slobode je važno za alokaciju resursa i za administrativne svrhe.
Kako meriti	Ovaj pokazatelj zahteva prikupljanje informacija "fotografske -blic" (informacije koje prikazuje situaciju na određeni datum). Tražene informacije za merenje su ukupan broj zadržanih maloletnika, uhapšenih, u pritvoru ili u korektivnoj službi. Gde je to moguće, to bi trebalo prikupiti iz izvora informacija, kao što su institucije u kojima se primenjuje kazna ili mera, na nivou pojedinih maloletnika. Ovo može se sažeti u vidu tabele, sa posebnom redom koji sadrži podatke o svakom zadržanom maloletniku.
Razlaganje	Pol, uzrast na datum merenja, etnička pripadnost, region porekla, vrsta dela, lišeni slobode pre ili posle izricanja, vrsta ustanove nosioca
Postojeći izvori podataka	Za brojitelja: KP, KSK Za imenitelja: KSA
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Za brojitelja: KKP, SVK;CSR;PSK
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Posebni obrasci za maloletnike (KP)

Pokazatelj 3: Maloletnici u pritvoru (lišenje slobode) pred kaznom

Definicija	Broj maloletnika u pritvoru pre izricanja kazne u odnosu na 100.000 dečije populacije
Prioriteti	SUŠTINSKI
Brojilac	Broj maloletnika u pritvoru pre izricanja presude
Imenitelj	Dečija populacija / 100,000
Prevod u lokalnom kontekstu	Broj maloletnika sa rešenjem o određivanju pritvora tokom perioda od 12-meseci za 100.000 maloletnika
Šta meri	Ovaj Pokazatelj pruža informacije samo o onim maloletnicima koji su lišeni slobode pre presude nadležnog organa. Ovo uključuje decu koja čekaju suđenje i za onu za koje je dokazana krivica, ali se drže dok čekaju na izricanje presude. Ne uključuju se maloletnici koji čekaju ishod žalbe protiv rešenja. Kao takav, ovaj Pokazatelj meri pod- grupu Pokazatelja 2
Zašto je korisno meriti	Ovaj pokazatelj je izuzetno važan da se izmeri. Mnoge države ne prate broj maloletnika u pritvoru pre osude. Jedna takva praksa se dešava uprkos činjenici da u mnogim od ovih zemalja, većina maloletnika lišena slobode čekaju ili sprovode konačnu odluku o njihovom slučaju. U većini slučajeva samo se za mali broj maloletnika izrekne odluka o kazni, ostali se potpuno oslobodaju. Međunarodni standardi navode da pritvor do suđenja treba da se koristi samo kao poslednje sredstvo. Dakle, informacije o ovim maloletnicima su suštinske kako bi se osiguralo da se pritvor pre izricanja presude pravilno koristi. Kao sa 2. Pokazateljem, ovaj pokazatelj bi bio mnogo korisnije tamo gde je informacija dostupna u razlučenom obliku, uključujući vrste dela (ako ih ima), pol, starost i etničku pripadnost
Kako meriti	Ovaj pokazatelj zahteva prikupljanje informacija "fotografskih -blich" (informacije koje prikazuje situaciju na određeni dan). Tražene informacije su ukupan broj maloletnika u pritvoru pre osude. Pošto je ovaj pokazatelj podgrupa 2 Pokazatelja, informacije o ovom pokazatelju se mogu, u praksi, prikupiti kao kategorije razložena u pokazatelja 2 (deca na zadržavanju). Ovo zahteva da podaci o maloletnicima na zadržavanju pruženi od izvora informacije budu pojedinačno tretirana, kako bi mogla izvršiti identifikacija svakog slučaja, da li je u pritvoru pre kažnjavanja ili se drži nakon izricanja kazne
Razlaganje	Pol, uzrast na datum registrovanja, etnička pripadnost, region porekla, vrsta dela,
Postojeći izvori podataka	Za brojitelja: SVK; KSK Za imenitelja: ASK
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Za brojitelja: PSK;
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Unapređenje postojećih oblika

Pokazatelj 4: Dužina pritvora	
Definicija	Vreme provedeno u pritvoru pre izricanja presude za maloletnika
Prioriteti	Normalno
Brojilac Imenitelj	<p>Maloletnici koji izađu iz pritvora, tokom navedenog perioda (obi no 12 meseci) trebaju se podeliti u sledeće vremenske kategorije, u skladu sa ukupnim vremenom provedenim u pritvoru kazne.</p> <p>< 1 meseca 1 meseca do < 3 meseca 3 meseca do < 6 meseci 6 meseci do < 12 meseci 12 meseci do < 24 meseca 24 meseca do < 60 meseci > 60 meseci</p> <p>Zatim se treba koristiti ova vrsta računanja za svaku vremensku kategoriju Broj maloletnika u vremenskoj kategoriji ----- Ukupan broj maloletnika za koje ima informacija na raspolaganju / 100</p>
Prevod u lokalnom kontekstu	Vreme provedeno u pritvoru od strane maloletnika pre izricanja presude tokom perioda od 12 meseci
Šta meri	Ovaj pokazatelj meri dužinu vremena provedenog u pritvoru pre izricanja presude za maloletnika. To se može izvršiti koristeći sedam vremenskih kategorija, kao u gornjem tekstu
Zašto je korisno meriti	Dok se koristi u skladu sa principom poslednjeg sredstva, valjani razlozi za pritvor maloletnika pre izricanja presude može biti da bi druge alternative bile nedovoljne da se obezbedi prisustvo maloletnika na sudu ili da se spreči maloletnik da izvrši ponov krivično delo. Međutim, ukoliko se otkrije da su maloletnici u pritvoru pre izricanja za jednak ili za duži period od određenog perioda izrečenog za zatvaranje, to pokazuje da se pritvor ne koristi u te svrhe, već kao kazna
Kako meriti	Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne za ceo period od 12-meseci. Informacije koje će se prikupljati su dužina vremena provedenog u pritvoru pre izricanja presude za svakog maloletnika koji je proveo u pritvoru pre izricanja presude u periodu od 12-meseci. Ove informacije se mogu registrovati iz jednog određenog izvora podataka kao poseban deo podataka. Kao alternativa, može biti potrebno računanje od datuma početka i završetka trajanja pritvora maloletnika pre izricanja presude. Kada se jedan maloletnik drži na različitim mestima tokom izvršenja pritvora pred izricanje presude, treba se voditi računa da se obezbedi da je, uključeno i vreme provedeno na svakom mestu. Lični podaci o maloletniku koji je u pritvoru pre izricanja presude, mogu biti prikupljeni u obliku tabele sa po jednim redom za svaki maloletnika, navodeći pol deteta, datum rođenja, etničku pripadnost, vrstu dela, datum početka i završetka pritvora pre presude.
Razlaganje	Pol, uzrast u vreme pritvora, etnička pripadnost, region porekla, vrsta dela,
Postojeći izvori podataka	Za brojitelja: KSK, SVK Za imenitelja: ASK
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Za brojitelja: PSK, KKP Za imenitelja: Klinikat/Spitalet
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Novi obrasci za specifične izvore

Pokazatelj 5: Vreme provedeno u zatvoru

Definicija	Vreme provedeno u zatvoru nakon izricanja kazne za maloletnika
Prioriteti	Normalno
Brojilac Imenitelj	<p>Maloletnici koji služe zatvorske kaznu u određenom periodu, treba podeliti prema sledećim vremenskim kategorijama, u skladu sa ukupnim vremenom koje su proveli u zatvoru nakon izricanja presude</p> <p>< 1 meseca 1 meseca do < 3 meseca 3 meseca do < 6 meseci 6 meseci do < 12 meseci 12 meseci do < 24 meseca 24 meseca do < 60 meseci > 60 meseci</p> <p>Zatim se treba koristiti ova vrsta računanja za svaku vremensku kategoriju Broj maloletnika u vremenskoj kategoriji</p> <p>----- Ukupan broj maloletnika za koje ima informacija na raspolaganju / 100</p>
Prevod u lokalnom kontekstu	Vreme provedeno u korektivnom centru od strane maloletnika
Šta meri	Ovaj Pokazatelj meri dužinu vremena provedenog u zatvoru od strane jednog maloletnika nakon što mu je izrečena kazna. Računanje se crši korišćenjem gore navedenih sedam kategorija. Pokazatelj meri stvarno vreme provedeno u zatvoru od strane maloletnika. On ne meri dužinu vremena od kada je izrečena odluka od strane nadležnog organa, koji u mnogim slučajevima može biti ili duži ili kraći od perioda lišavanja slobode u praksi
Zašto je korisno meriti	Kao i za pritvor isto se treba koristiti kao poslednje sredstvo, i nametanje zatvorske kazne i za minimalan period koji je potreban. Ovaj pokazatelj omogućava procenu posmatranja ovih načela, kada se informacije može podeliti prema vrsti prekršaja. Visoki broj maloletnika koji provode manje od godinu dana na nametnutom zadržavanju, na primer, mogu da ukažu da se lišavanje slobode koristi umesto alternativne mere nadzora za manje uporedive prekršaje. Visoki broj maloletnika koji provode više od dve godine u nametnutom zatvoru mogu ukazivati na kršenje principa zatvaranja za minimalni potrebni period.
Kako meriti	Uputstva data za pokazatelj 4 važe i za ovaj pokazatelj. Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne za ceo period od 12-meseci. Informacije koje se trebaju prikupiti su dužina vremena provedenog u zatvoru svakog deteta koje je provelo u zatvoru izrečenu presudu za period od 12-meseci.
Razlaganje	Pol, uzrast u vreme boravka u zatvoru, etnička pripadnost, region porekla, vrsta dela,
Postojeći izvori podataka	Për brojitelja: Korektivna služba Për imenitelja: KSK, podaci prikupljeni iz ostalih pokazatelja
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	SVK
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	

Pokazatelj 6: Smrtnost maloletnika u pritvoru ili zatvoru

Definicija	Broj smrtnih slučajeva maloletnika u pritvoru ili u zatvoru u dvanaestomesečnom periodu za svako 1,000 zadržano dete (u pritvoru ili zatvoru)
Prioriteti	Normalno
Brojilac	Broj smrtnih slučajeva u pritvoru i zatvoru u toku dvanaestomesečnog perioda
Imenitelj	Broj maloletnika u pritvoru i zatvoru (ukupan) / 1,000
Prevod u lokalnom kontekstu	Broj umrlih maloletnika u pritvoru ili zatvoru u dvanaestomesečnom periodu na 1,000 maloletnika.
Šta meri	Mereći broj smrtnih slučajeva maloletnika u pritvoru i zatvoru u toku 12-mesečnog perioda, ovaj Pokazatelj pruža merenje tretiranja maloletnika prema standardima prilikom lišenja slobode i otkriva najkritičnija pitanja odbrane maloletnika.
Zašto je korino meriti	<p>Maloletnici lišeni slobode imaju pravo da budu držani u objektu koji podržava njihovu fizičku bezbednost i pomaže njihovom fizičkom i psihičkom blagostanju, uključujući tu i pružanje adekvatne medicinske nege, tamo gde je potrebno. Maloletnici u pritvoru i zatvoru ne mogu biti predmet zloupotrebe, nasilja i iskorišćavanja.</p> <p>Međutim, smrtnost maloletnika na zadržavanju, osim ostalog, može biti prouzrokovana: od bolesti (uključujući infekcija povezane sa HIV / AIDS-om), usled nedostatka pravilne ishrane, opijanja alkoholom ili intoksikacije drogama, nasilje od strane drugih lica koja se drže, ili od osoblja, samoubistva ili usled slučajne smrti. Svi ovi razlozi dovode do ozbiljnih problema u vezi, pitanja zaštite maloletnika i srodnih pitanja tako da velik broj smrti maloletnika u pritvoru i zatvoru pokazuje da zaštitno okruženje je očigledno nedovoljno .za maloletnike</p>
Kako meriti	<p>Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne ceo period od 12-meseci. Informacije koje se traže da se prikupе se odnose na broj smrtnih slučajeva maloletnika u pritvoru i u zatvoru tokom 12-mesečnog perioda. Treba ob računati broj smrtnih slučajeva maloletnika koji su držani i pre kazne nakon kazne.</p> <p>Izvori informacija moraju obezbediti da informacije pružene u vezi sa svakim smrtnim slučajem na mesto izdržavanja kazne ili pritvora u navedenom periodu</p>
Razlaganje	Način držanja u zatvoru ili pritvoru, pol, starost u trenutku smrti, etnička pripadnost, region porekla, koji je držan pre ili posle kažnjavanja, uzrok smrti, vrsta ustanove u kojoj je držan maloletnik
Postojeći izvori podataka	<p>Za brojitelja: KSK</p> <p>Za imenitelja: KSK</p>
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Për brojitelja: SVK CSR, PSK, KP
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Specifična forma za svaku instituciju

Pokazatelj 7: Odvajanje od odraslih	
Definicija	Prosek maloletnika u pritvoru ili zatvoru koji nisu u potpunosti odvojeni od odraslih.
Prioriteti	Normalno
Brojilac	Broj maloletnika u pritvoru ili zatvoru koji nisu u potpunosti odvojeni od odraslih
Imenitelj	Broj maloletnika u pritvoru ili zatvoru (ukupan) / 100
Prevod u lokalnom kontekstu	Prosek maloletnika u pritvoru ili na prevaspitanju koji nisu u potpunosti odvojeni od odraslih u poređenju sa maloletnicima u pritvoru i zatvoru za vreme od 12 meseci
Šta meri	<p>Ovaj pokazatelj meri prosečan broj maloletnika u pritvoru ili zatvoru koji nisu u potpunosti odvojeni od odraslih. To se postiže prebrojavanjem svih maloletnika koji se drže u nekom od stanja ili kao niže:</p> <p>Nema formalne podele odraslih i maloletnika . maloletnici se drže po sobama , paviljonima ili istim ćelijama kao odrasli.</p> <p>Maloletnici se drže u ćelijama ili odajama odvojenim od odraslih ali dele prostore sa njima kao što su vežbe, oblasti koje se čeiste ili ili gde se hrane.</p> <p>Maloletnici se drže u ćelijama ili odajama odvojeno od odraslih i imaju odvojene prostore . Odrasli mogu biti ili ne u prostorima koji se vide ili odakle se čuje od strane zadržanih odraslih .</p> <ul style="list-style-type: none"> • Institucija je samo za maloletnike
Zašto je korino meriti	Princip odvojenosti od odraslih ima dva cilja: da zaštiti maloletnike od eksploatacije, zloupotrebe, negativnih uticaja odraslih, kao i da se uvere da se zadržavanje maloletnika vrši u objektima koji zadovoljavaju njihove specifične potrebe
Kako meriti	<p>Ovaj pokazatelj zahteva prikupljanje "foto-blic" informacija (informacije koje pokazuju stanje na određeni dan).</p> <p>Tražene informacije se ukupan broj maloletnika na zadržavanju, koji nisu u potpunosti izdvojeni od odraslih . Gde god je moguće, podaci treba da se prikupljaju prema slučajevima , iz izvora informacija. Informacije se mogu prikupiti u formi jedne tabele, sa po jednim posebnim redom koji sadrži detalje o svakom maloletnika u pritvoru ili zatvoru i u potpunosti su odvojeni od odraslih.</p> <p>Treba da se uključe deca u pritvoru, pre kažnjavanja, i iz popravnog centra posle kazne . U praksi, informacije za ovaj pokazatelj se mogu prikupiti kao degradativne kategorije tokom prikupljanja podataka za Pokazatelj 2 (Deca na zadržavanju).</p>
Razlaganje	Pol, uzrast u vreme registracije (merenja), etnička pripadnost, region porekla, držanje u pritvoru ili popravnom centru, kategorija separacije, region zadržavanja, tip ustanove u kojoj se drži.
Postojeći izvori podataka	Za brojitelja: KSK, Za imenitelja: KSK,
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Novi specifični obrasci za institucije

Pokazatelj 8: Kontakt sa roditeljima i porodicom	
Definicija	Procenat dece na zadržavanju koju su posetili roditelji , staratelj ili neki odrasli član porodice u tri poslednja meseca
Prioriteti	Normalno
Brojilac Imenitelj	Broj maloletnika u pritvoru ili na korekciji koji primaju ili vrše najmanje jednu posetu u tri poslednja meseca. ----- Broj maloletnika u pritvoru /korekciji (ukupan) / 100
Prevod u lokalnom kontekstu	Procenat maloletnika u pritvoru ili na korekciji koje su posetili roditelj, staratelj ili odrasli član porodice u toku poslednja 3 meseca.
Šta meri	Ovaj Pokazatelj meri ostvarivanje prava maloletnika na redovne i direktne kontakte sa svojim roditeljima i održavanje kontakta sa svojom porodicom putem poseta
Zašto je korisno meriti	Tokom lišenja slobode postoji mogućnost da se ugrozi pravo maloletnika za redovne i direktne kontakte sa roditeljima i svojom porodicom. Uskraćivanje kontakta između zadržanog deteta i njegovih roditelja ili porodice izaziva niz ozbiljnih neželjenih posledica. Redovni kontakt je od posebnog značaja za reintegraciju maloletnika u njegovoj porodici nakon njegovog puštanja, kao i za dobrobit, mentalno zdravlje maloletnika tokom perioda zadržavanja.
Kako meriti	Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne za ceo period od 3-meseca. Informacije koje se trebaju prikupiti su broj maloletnika u pritvoru ili na korekciji , koji su primili posetu tokom 3-mesečnog perioda. Ako je moguće, podaci treba da se prikupe iz izvora informacija na individualnom nivou (za decu). U slučaju da se podaci o posetama ne prikupljaju iz izvora (institucija), onda se za izvor informacija mogu smatrati pažljivi i direktni intervjui sa maloletnicima. Međutim, ovaj metod prikupljanja podataka treba koristiti samo kao poslednje sredstvo i u skladu sa merama koje su preduzete kako bi se osiguralo pravilno etičko prilagođavanje. U praksi, informacije za ovaj pokazatelj se mogu podići u isto vreme i iz iste populacije maloletnika kao što se računani za pokazatelj 2 (maloletnici na zadržavanju). Tabela koja prikazuje svakog maloletnika na zadržavanju , na primer, može se naznačiti da pokaže koji su maloletnici primili posetu u poslednja 3 meseca. Treba da budu uključeni maloletnici u pritvoru i na korekciji .
Razlaganje	Pol, uzrast, etnička pripadnost, region porekla, držanje u pritvoru ili u popravnom centru, tip institucije u kojoj se drži maloletnik.
Postojeći izvori podataka	Za brojitelja: KSK, Za imenitelja: KSK,
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Za brojitelja: SVK, CSR; Za imenitelja: SVK
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Novi specifični obrasci za institucije

Pokazatelj 9: Izricanje mera / kažnjavanje lišavanjem slobode	
Definicija	Procenat dece kojima je izrečena mera da se prihvati nadzor lišavanjem slobode.
Prioriteti	SUŠTINSKI
Brojilac	Broj dece kojima je izrečeno lišavanje slobode tokom perioda od 12 meseci
Imenitelj	Broj dece kojima su izrečene mere u periodu od 12 meseci
Prevod u lokalnom kontekstu	Broj izrečenih mera u periodu od 12 meseci kojom prilikom se maloletnici lišavaju slobode.
Šta meri	Ovaj indikator meri broj maloletnika kojima je izrečeno lišavanje slobode tokom 12-mesečnog perioda srazmerno broju onih maloletnika kojima je izrečena bilo koja mera tokom 12-mesečnog perioda.
Zašto je korino meriti	Princip "poslednje mere" primenjen na kaznu znači da lišavanje slobode ne treba da bude nametnuto ukoliko su ciljevi mera, uglavnom odredba dečje zaštite u slučaju maloletnika ne može biti postići po mišljenju sudije, u okolnostima lišavanja slobode. Kao ostali pokazatelji, i ovaj pokazatelj ima mogućnosti da proceni situaciju onda kada su joj dostupni razvrstani podaci, posebno informacije o vrsti dela. Veliki broj izricanja zatvorske kazne za nenasilna krivična dela ili koja se ne ponavljaju, na primer, snažno bi sugerisalo povredu principa "poslednje mere".
Kako meriti	Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne za ceo 12-mesečni period. Ovaj indikator meri uticaj nametanja i ne sam namet. Nadležni organ može, na primer, nametnuti maloletniku da pohađa školu za rehabilitaciju. Ukoliko institucija ne postoji u praksi, onda dete može biti poslato u neku instituciju gde se lišava slobode. Stoga se informacije trebaju prikupiti tokom 12-mesečnog perioda, su broj maloletnika koji su dobili kaznu i kao rezultat toga su lišeni slobode u određenoj zemlji. To zahteva poznavanje praktične primene kazni koje se izriču od strane nadležnog organa u specifičnom kontekstu zemlje. Da bi se precizno procenio značaj ove vrednosti, neophodno je da se izmeri ukupan broj maloletnika kojima su izrečene bilo koje mere za isto vreme. To je vrednost koja čini donju polovinu proračuna. Kao takav pokazatelj pruža informacije o poštovanju principa "poslednje mere".
Razlaganje	Pol, uzrast u vreme donošenja odluke, etnička pripadnost, region porekla, vrsta dela
Postojeći izvori podataka	Za brojitelja: SVK, Za imenitelja: SVK
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Za brojitelja: KSK, PSK, CSR Za imenitelja: KSK, PSK, CSR
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Novi specifični obrasci

Pokazatelj 10: Raznovrsnost mera	
Definicija	Procenat dece koja su izbegla izricanje kazne ili prema kojoj su izricane kazne, i koja ulaze u šeme izbegavanja pre izricanja mera, odnosno kazni
Prioriteti	SUŠTINSKI
Brojilac Imenitelj	Broj dece koji ulaze u šeme pred izricanje raznovrsnih mera tokom 12-mesečnog perioda ----- Broj dece kojima su izrečene različite mere tokom 12-mesečnog perioda / 100
Prevod u lokalnom kontekstu	Broj mjera preduzetih tokom perioda od 12 meseci, gde maloletnici izbegnu lišavanje slobode
Šta meri	Ovaj pokazatelj meri broj maloletnika za izricanje različitih mera pre nego što stignu na glavni pretres, u srazmeri sa svom decom, kako oni kojima su izrečene različite mere i one za koje je doneta odluka da se kazna
Zašto je korisno meriti	Raznovrsnost mera se koristi da se reši slučaj nakog deteta u sukobu sa zakonom a da ne ide na glavni pretres pred nadležnim organom. Međunarodna uputstva preporučuju da se treba uzeti u obzir kad god je to moguće, tretman dece u sukobu sa zakonom, bez izlaska na glavni pretres pred nadležni organ. Raznolikost mera se može svrstati neformalnim upozorenjem policije do šeme pomirenja između žrtve i optuženog, koji se vrši od strane službe za socijalne usluge. Osnovni princip različitih mera je da dete, njegovi roditelji ili staratelj moraju dati saglasnost za meru diverziteta. Obično, to ukazuje na to da maloletnik prihvata odgovornost za delo. Raznovrsnost mera mogu uključiti putanju do rešenja zasnovanog na principu pozitivne rehabilitacije i reintegracije.
Kako meriti	Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne za ceo 12-mesečni period. Informacije koje se trebaju prikupiti su broj maloletnika koji su ušli u sistem za različite mere u toku perioda od 12-meseci. Šeme koriste raznovrsnet mere za izbegavanje glavnog pretresa, biće identifikovani u svakom lokalnom kontestu Međutim, da bi se tačno procenilo značenje ove vrednosti je neophodno da se izmeri ukupan broj maloletnika za izricanje različitih mera, ili koji su doneli odluku o bilo kojoj meri tokom 12-mesečnog perioda. Ova vrednost - koji predstavlja sve maloletnike koji prihvataju odgovornost, ili je potvrđena od strane nadležnog organa da imaju odgovornog za delo, predstavlja donju polovinu proračuna. Izraženo na taj način pokazatelj pruža informacije o nivou korišćenju raznovrsnih mera da se izbegne formalni kontakt sa sistemom maloletničkog pravosuđa
Razlaganje	Pol, uzrast u vreme izricanja različitih mera, etnička pripadnost, region porekla, vrsta prekršaja, vrsta programa različitih mera.
Postojeći izvori podataka	Za brojitelja: KKP, SVK, Za imenitelja: KKP, SVK,
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Za brojitelja: PSK Za imenitelja:
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Novi specifični oblik

Pokazatelj 11: Staranje posle oslobađanja	
Definicija	Procenat maloletnika puštenih iz zatvora koji prihvataju staranje nakon puštanja.
Prioriteti	Normalno
Brojilac Imenitelj	Broj maloletnika oslobođenih tokom 12-mesečnog perioda kojima se pruža strukturirano staranje posle puštanja ----- Broj maloletnika oslobođenih tokom 12-mesečnog perioda / 100
Prevod u lokalnom kontekstu	U skladu je sa definicijom.
Šta meri	Ovaj indikator meri procenat maloletnika puštenih iz zatvora, koji koriste strukturiran program staranja nakon oslobađanja.
Zašto je korisno meriti	Međunarodni standardi kažu da bi trebalo da svi maloletnici koji su pušteni iz zatvora treba da imaju koristi od aranžmana čiji je cilj im pomognu za integraciju u društvo, porodični život, obrazovanje i zapošljavanje, nakon puštanja. Takva uputstva i i strukturalna podrška je značajan korak ka uspešnoj reintegraciji u društvu i u sprečavanju ponavljanja krivičnog dela.
Kako meriti	Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne za ceo 12-mesečni period. Da bi se izmerio ovaj pokazatelj treba da znate koja su deca oslobođena od zadržavanja tokom 12-mesečnog perioda, a koja od te dece su registrovana za strukturisano staranje posle oslobađanja. Strukturno staranje posle puštanja znači: potrebe maloletnika se ocenjuju tokom oslobađanja, a on ili ona će se obratiti određenim službama za dalje staranje, ili <ul style="list-style-type: none"> • Za naredni vremenski period treba da se prati napredak i / ili potrebe maloletnika, nakon puštanja ili Maloletnik koji je bio u zatvoru, ulazi u formalnu obrazovnu profesionalnu šemu, ili obuke za maloletnike za određeno vreme, ili <ul style="list-style-type: none"> • Maloletnik koji privremeno ulazi u rehabilitacioni centar ili neki drugi polu-institucionalni aranžman Kada pritvorski / popravni centri ne registruju decu za strukturirano staranje posle puštanja na slobodu, informacije bi se trebale prikupiti od institucija za korekciju, kao i od pružaoca nege posle oslobađanja. Spisak dece koja se ne nalaze u popravnom centru tokom 12-mesečnog perioda bi se trebali prekontrolisati u odnosu na broj prijavljenih maloletnika registrovanih za staranje posle puštanja u istom periodu.
Razlaganje	Pol, uzrast u vreme puštanja, etnička pripadnost, region porekla, i kategorija dalje brige.
Postojeći izvori podataka	Za brojitelja: PSK, Za imenitelja: KSK,
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Ažuriranje obrazaca

Pokazatelj 12: Redovne nezavisne inspekcije	
Definicija	Postojanje sistema koji garantuje redovnu nezavisnu inspekciju mesta gde su maloletnici smešteni tokom lišavanja slobode.
Prioriteti	Normalno
Brojilac Imenitelj	Broj mesta zadržavanja i pritvaranja koji su primili inspekcijsku posetu u poslednjih 12 meseci ----- Broj mesta zadržavanja i pritvaranja (ukupno) / 100
Prevod u lokalnom kontekstu	Isti sa definicijom
Šta meri	Ovaj pokazatelj ocenjuje u kojoj su meri kodifikovani u zakonu ili politici, mesta zadržavanja / pritvora, treba da primaju redovne inspekcijske posete nezavisnih kvalifikovanih lica. Ovaj pokazatelj je pokazatelj politike, ali se može meriti u kvantitativnom obliku pomoću gornjeg obračuna
Zašto je korisno meriti	Jedan zatvoreni maloletnik je lišen svog porodičnog okruženja i u delimično ranjivoj je situaciji. Kao rezultat toga, država ima obavezu da obezbedi posebnu zaštitu i pomoć (vidi KFD, član 20). Praćenje mesta zatvaranja preko inspekcijskih poseta je izuzetno važan način za državu, kako bi se osiguralo da takva zaštita i pomoć je obezbeđena u praksi. To je zato što kada mesta zadržavanja primaju inspekcijske posete, postoji mehanizam revizije, što je dovelo do preispitivanja i poboljšanje uslova zadržavanja.
Kako meriti	Kao pokazatelji politika, ovaj pokazatelj pita da li postoji sistem koji garantuje redovne nezavisne posete. On se ne bavi stvarnim brojem poseta. Izvori informacija na centralnom nivou vlasti (npr. u okviru Ministarstva pravde, Ministarstva unutrašnjih poslova ili Ministarstvo rada i socijalnog staranja), treba da potvrde postojanje sistema poseta i struktura sistema. Obično, inspekcijski sistemi garantuju inspekcije u jednoj od opcija: nadležni organ (službenik pravosuđa ili panela za maloletnike, na primer), ili telo koje deluje u njegovo ime (kao što su socijalne ili probacione službe) ili <ul style="list-style-type: none"> lica koja odredi centralni državni organ vlasti (kao što su zatvorske komisije, inspektor zatvora, komisija za posete ili panel eksperata). Da bi se kvalifikovali za ovaj pokazatelj, sistem treba da bar navede da su inspekcije redovne , nezavisne (ove inspekcije se ne vrše od strane osoblja ustanove), na primer, i da je jedan od ciljeva posete da se proceni usklađenost sa pravilima i standardima. Pokazatelj se onda može izraziti pomoću jednog od četiri nivoa niže: Nivo 1 - Sistem redovnih nezavisnih inspekcija ne postoji u zakonu ili u politici Nivo 2 - Sistem postoji, ali je slabo zaštićen zakonom ili politike Nivo 3 - sistem postoji i zaštićen je prosečno zakonom ili politikom Nivo 4 - sistem postoji i izuzetno dobro je zaštićen zakonom ili politikom
Razlaganje	Nezavisne Institucije (vidi zakon), domaće i međunarodne NVO
Postojeći izvori podataka	Brojitelj:KSK, KP Imenitelj: KSK, KP,
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Brojitelj: Institucionet e pavarura ndërkombëtare dhe vendore Imenitelj: Institucionet e pavarura ndërkombëtare dhe vendore

Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Nisu definisani.
---	------------------

Pokazatelj 13: Žalbeni mehanizmi

Definicija	Postojanje žalbenog sistema za maloletnike na zadržavanju , pritvoru ili zatvoru
Prioriteti	Normalno
Brojilac	Broj zatvorskih mesta / korekcije koji posluju sa žalbenim sistemom
Imenitelj	Broj zatvorskih mesta /korektivnih (ukupno) / 100
Prevod u lokalnom kontekstu	Iszi sa definicijom.
Šta meri	Ovaj pokazatelj ocenjuje u kojoj meri je kodifikovan zakonom ili politikom, princip da maloletnici na zadržavanju, pritvoru, zatvoru, imaju pravo da podnesu žalbu u vezi sa bilo kojim kršenjem njihovih prava u vreme kada su lišeni slobode. Pokazatelj je pokazatelj politike, ali može da se meri u kvantitativnom obliku koristeći gore upotrebljen obračun.
Zašto je korisno meriti	Kada maloletnici na zadržavanju, su u pritvoru, zatvoru nemaju pravo da se žale za tretman koji imaju , kršenje njihovih prava, mogu se desiti u tišini i oni koji su odgovorni mogu da ostanu nekažnjeni. Kada postoje žalbeni sistemi, moraju da obezbede da žalba bude ozbiljno tretirana i da su preduzete akcije ako se utvrdilo da se krše prava maloletnika.
Kako meriti	<p>Kao pokazatelj politika, ovaj pokazatelj pita da li postoji žalbeni sistem za maloletnike na zadržavanju, u pritvoru, zatvoru, i da li je zaštićen zakonom ili politikom.</p> <p>U kontekstu različitih zemalja, sistem inspekcije može biti regulisan zakonom ili preko vladinih politika. Izvori informacija na centralnom vladinom nivou (kao što su ombudsman, ili u okviru ministarstava pravde, ministarstva unutrašnjih poslova ili kaznenog upravljanje) mora da potvrde postojanje žalbenog sistema i strukturu sistema.</p> <p>Uobičajeni žalbeni mehanizmi mogu dozvoliti da se žalbe podnose:</p> <ul style="list-style-type: none"> Direktoru mesta zadržavanja, ili Spoljnim organima, kao što je slušbenik za pravna pitanja, inspektorat, ombudsman, ili i jedno vladino telo (kao što je Ministarstvo pravde). <p>Da bi se kvalifikovalo za ovaj pokazatelj, sistem žalbi ne treba da bude u pismenoj formi .</p> <p>Pokazatelj treba da bude izražen na jednom od sledeća četiri nivoa:</p> <ul style="list-style-type: none"> Nivo 1 - Žalbeni sistem ne postoji u zakonu ili u politikama Nivo 2 - Sistem postoji, ali je slabo zaštićen zakonom ili politikom Nivo 3 - Sistem postoji i prosečno je zaštićen zakonom ili politikom Nivo 4 - sistem postoji i izuzetno je dobro zaštićene zakonom ili politikom
Razlaganje	Nadzorne institucije
Postojeći izvori podataka	Brojitelj:KSK, KP Imenitelj: KSK, KP
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Brojitelj: Domaće i međunarodne nadzorne institucije Imenitelj: Domaće i međunarodne nadzorne institucije
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Nisu definisane

Pokazatelj 14: Sistemi i specializuar i drejtësisë për të mitur

Definicija	Postojanje specijalizovanog pravosudnog sistema za maloletnike
Prioriteti	SUŠTINSKI
Brojilac	(nema)
Imenitelj	
Prevod u lokalnom kontekstu	Isti sa definicijom.
Šta meri	Ovaj indikator meri da li postoji specijalizovani sistem maloletničkog pravosuđa za decu u sukobu sa zakonom. On ocenjuje sprovođenje obaveza države da promovise donošenje zakona, postupaka, organa i ustanova posebno za decu u sukobu sa zakonom.
Zašto je korino meriti	Konvencija o pravima deteta, član 40 zahteva od država da uspostave poseban sistem maloletničkog pravosuđa. Međutim, ne postoji samo jedan definitivni sistem maloletničkog pravosuđa, Termin maloletničko pravosuđe predstavlja realnost i različite sisteme u različitim zemljama. Međutim, u najmanju ruku, države moraju da odrede minimalni uzrast za krivičnu odgovornost, da obezbede mere tamo gde treba za decu u sukobu sa zakonom bez pribegavanja sudskom postupku, kao i da obezbedi niz alternativa prema institucionalnom staranju. Koliki kod da je stepen specijalizacije, jedan sistem maloletničkog pravosuđa mora da posveti pažnju barem prema ovim zahtevima.
Kako meriti	<p>Kao pokazatelj politika, ovaj pokazatelj pita da li postoji specijalizovani sistem maloletničkog pravosuđa i da li je zaštićen zakonom ili politikom. Zakonodavne i vladinih politika, standarde i smernice treba proveriti za specijalizaciju u odnosu na decu u sukobu sa zakonom.</p> <p>Izvori informacija na centralnom vladinom nivou bi trebalo da potvrde postojanje specijalizovanog sistema za maloletnike i strukturu sistema. Obično, specijalizacija za decu u sukobu sa zakonom može da se desi unutar: <i>Zakona</i> (kao što je krivični zakon, zakon krivičnog postupka, zakon socijalne zaštite ili zakona specifičnog maloletničkog pravosuđa);</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Politike</i>, smernica ili normi (kao što su smernice za izricanje mera na sudu, ili kodeksi policijske prakse); <p><i>Sistemi</i> i institucija koje su uključene (kao što su sudovi i ili zatvorska mesta ili mesta za korekciju);</p> <p><i>Tretman</i> deteta (kao što je uključivanje roditelja u vreme zasedanja).</p> <p>Takva specijalizacija može da se bavi takvim oblastima: kada dete učini krivično delo, sud ili sudsko veće sa kojima se može suočiti dete, prava deteta, raznovrsnost mera, uslovi u pritvoru ili na korekciji, i da se obezbede mere za dobrobit deteta. Pored toga, sistem maloletničkog pravosuđa treba da vodi računa o posebnim potrebama dece i da obezbedi prijateljsko okruženje. " za decu.</p> <p>Pokazatelj treba da bude izražen koristeći jedan od sledeća četiri nivoa: Nivo 1 - specijalizovani sistem maloletničko pravosuđe ne postoji u zakonu ili u politici</p> <p>Nivo 2 - sistem postoji, ali je slabo zaštićen zakonom ili politikama</p> <p>Nivo 3 - sistem postoji i prosečno je zaštićen zakonom ili politikom</p> <p>Nivo 4 - sistem postoji i veoma dobro je zaštićen zakonom ili politikom</p>
Razlaganje	N/A

Postojeći izvori podataka	Zakonodavstvo , politika, uputstva ,izveštaji, uključeni sistemi i institucije; tretman deteta;
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Nisu definisani

Pokazatelj 15: Prevencija

Definicija	Postojanje nacionalnog plana za sprečavanje uključivanja dece u zločin
Prioriteti	Normalno
Brojilac	(nema)
Imenitelj	
Prevod u lokalnom kontekstu	Isti sa definicijom.
Šta meri	Ovaj pokazatelj procenjuje da li država ima plan za sprečavanje dečje umešanosti u kriminal. On ocenjuje primenu principa da država treba da uspostavi detaljne planove za prevenciju umešanosti dece u kriminal.
Zašto je korisno meriti	Zatvor, ne zatvorske kazne, već i raznolikost mera neće rešiti problem dece u sukobu sa zakonom. Problemi se trebaju rešiti tamo gde se pojavljuju, da li u porodici ili društvenom okruženju, ili u školi i koliko je to moguće u saradnji sa decom. Uspešna prevencija dečje delinkvencije zahteva napore čitavog društva, kako bi se osigurao harmoničan razvoj dece u odnosu na promociju i poštovanje njihove ličnosti od ranog detinjstva
Kako meriti	<p>Kao pokazatelj politika, ovaj pokazatelj procenjuje da li postoji plan za sprečavanje maloljetničke delinkvencije.</p> <p>Planovi za prevenciju dečje umešanosti u kriminal, normalno se formulišu na centralnom nivou vlasti. Zakonodavne i vladine politike, standardi i smernice se trebaju proveriti za postojanje plana za sprečavanje sukoba sa zakonom kod dece. Izvori informacija na centralnom nivou treba da potvrde postojanje plana i strukture plana.</p> <p>Obično plan za prevenciju može uključivati programe ili politike za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podršku porodicama u podizanju dece, • Razvoj mreža zasnovanih na zajednicama za osetljivu decu; • Podrška fleksibilnim uzorcima rada za roditelje i usluge za porodice sa niskim primanjima, <p>Zapošljavanje ili mogućnosti za profesionalnu obuku dece;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ukidanje telesnog kažnjavanja i smanjenje nasilja u porodici, • Sprečavanje upotrebe droga, alkohola i drugih supstanci od strane dece; • Obrazovne mogućnosti koje nude alternativu ili dodatno školovanje pored redovnog školovanja, • Sportske i kulturne aktivnosti za decu; • ili Širenje informacija o pravima deteta <p>Da bi se kvalifikovali za ovaj pokazatelj treba barem da postoji jedan plan prevencije u zakonu ili u vladinim politikama i da sadrži mehanizme za implementaciju, koordinaciju i praćenje njegove realizacije.</p> <p>Pokazatelj treba da bude izražen koristeći jedan od četiri nivoa na sledeći način:</p> <p>Nivo 1 - u zakonu ili u politici ne postoji plan da se spreči sukob dece sa zakonom.</p> <p>Nivo 2 - Plan postoji, ali je slabo zaštićen zakonom ili politikom</p> <p>Nivo 3 - Plan postoji i prosečno je zaštićen zakonom ili politikom</p> <p>Nivo 4 - Plan postoji i izuzetno je dobro zaštićen zakonom ili politikom.</p>
Razlaganje	(nema)

Postojeći izvori podataka	Zakonodavstvo , politike,instrukcije ,izveštaji , uključeni sistemi i institucije, tretman dece ,
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	

3. Lokalni pokazatelji

Pokazatelj 16: Deca uzrasta nekrivične odgovornosti	
Definicija	Broj dece koja su počinili delikt uzrasta nekrivične odgovornosti tokom 12-mesečnog perioda u odnosu na 100.000 dečije populacije
Prioriteti	Normalno
Brojilac	Broj dece koja su učinila delikt uzrasta nekrivične odgovornosti tokom 12-mesečnog perioda
Imenitelj	Dečija populacija ispod 14 godina / 100,000
Šta meri	Ovaj pokazatelj meri procenat sve dece koja su počinila delo uzrasta nekrivične odgovornosti u periodu od jedne godine.
Zašto je korisno meriti	Ova informacija pokazuje trendove ponašanja dece. Veliki broj bi značio da se treba preduzeti preventivna strategija i planovi, dok mali brojevi bi pokazali da sadašnja strategija dobro funkcioniše. Za potrebe praćenja trendova i planiranje usluga, ovaj pokazatelj je korisniji ako se informacije rasporede prema faktorima kao što su vrsta dela, uzrasta, pola i nacionalnosti.
Kako meriti	Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupna ceo 12-mesečni period. Minimalne informacije potrebne za merenje ovog pokazatelja su ukupan broj dece koja su počinila delo uzrasta mlađeg od uzrasta za krivičnu odgovornost tokom 12-mesečnog perioda. Ova cifra može biti dostupna na centralnom nivou. Međutim, tamo gde i izvori informacija na lokalnom nivou (kao što su pojedinačne policijske stanice) vodi evidenciju o deliktima, informacije o pojedinačnoj deci koja počinje delikte treba da se prikupe da bi se formirao brojitelj. Informacije o pojedinačnoj deci koja su počinila delikte se mogu prikupiti u obliku tabele sa po jednim redom za svako dete koje određuje identifikacioni broj deteta, pol, datum rođenja, nacionalnost, vrsti prekršaja i datum registracije.
Razlaganje	Pol, uzrast u vreme registracije, etnička pripadnost, region porekla, vrste dela, usluga / institucija koja je evidentirala
Postojeći izvori podataka	Za brojitelja: Policia, CSR, Prokuroria Za imenitelja: ASK
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Posebni obrasci za maloletnike (Protokol za navođenje slučajeva)

Pokazatelj 17: Deca žrtve krivičnih dela

Definicija	Broj dece koja su bila žrtva krivičnih dela u toku 12 mesečnog perioda u odnosu na 100 000 dečije populacije.
Prioriteti	Normalno
Brojilac	Broj dece koja su bila žrtva krivičnih dela u toku 12 mesečnog perioda
Imenitelj	Dečija populacija (0-18vjec) / 100,000
Šta meri	Ovaj pokazatelj meri proporciju sve dece koja su bila žrtva krivičnih dela u periodu od godinu dana
Zašto je korisno meriti	Ova informacija meri uticaj krivičnih dela na decu. Povećanje ovog broja tokom godina bi ukazivalo da su deca sve više izložena zlostavljanju, a kao rezultat toga, u budućnosti ćemo imati više traumatizovane i / ili sa većom sklonošću za zločin. Za potrebe praćenja trendova i planiranje usluga, ovaj pokazatelj je najkorisniji ako se informacije razloži prema faktorima kao što su vrsta krivičnog dela, gde je dete bilo žrtva, uzrast deteta, pol i etnička pripadnost.
Kako meriti	Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupna za ceo 12-mesečni period. Minimalne informacije potrebne za merenje ovog pokazatelja su ukupan broj dece koja su bila žrtve zločina počinjenih tokom 12-mesečnog perioda. Ova cifra može biti dostupna na centralnom nivou. Međutim, tamo gde lokalni izvori informacija (kao što su pojedinačne policijske stanice) vode evidenciju o delima, informacije o pojedinačnoj deci koja su bila žrtve, mogu se prikupiti da bi formirali brojitelja. Informacije o pojedinačnoj deci koja su bila žrtve, mogu se prikupiti i sažeti u obliku tabele sa po jednim redom za svako dete, navodeći identifikacioni broj deteta, pol, datum rođenja, nacionalnost, vrstu prekršaja i datum evidentiranja.
Razlaganje	Pol, uzrast u vreme registracije, etnička pripadnost, region porekla, vrste dela, usluga / institucija koja je izvršila evidenciju
Postojeći izvori podataka	Za brojitelja: KKP, KP, CSR, SVK Za imenitelja: ASK
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Za brojitelja OJQ Za imenitelja: ASK
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Nisu identifikovani.

Pokazatelj 18: Deca koja su svedoci počinjenih krivičnih dela	
Definicija	Broj dece koja su svedoci krivičnih dela počinjenih tokom 12-mesečnog perioda na 100.000 dečije populacije
Prioriteti	Normalno
Brojilac	Broj dece koja su svedoci krivičnih dela počinjenih tokom 12-mesečnog perioda
Imenitelj	Dečija populacija (0-18 vjeç) / 100,000
Šta meri	Ovaj pokazatelj meri procenat sve dece koja su svedoci krivičnih dela u jednogodišnjem periodu
Zašto je korisno meriti	Ova informacija meri indirektni efekat krivičnih dela na decu, koja su bila svedoci krivičnih dela. Povećanje ovog broja tokom godina bi ukazalo da su deca sve više svedoci zlostavljanja i drugih nelegalnih dela, kao rezultat u budućnosti ćemo imati više traumatizovano društvo i / ili sa većom sklonošću za zločin. U svrhu praćenja trendova i planiranje usluga, ovaj pokazatelj je najkorisniji ako se informacije razloži prema faktorima kao što su vrsta krivičnog dela, gde je dete bili svedok, uzrast deteta i nacionalnost.
Kako meriti	Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne za završen 12-mesečni period. Minimalne informacije potrebne za merenje ovog pokazatelja su ukupan broj dece koja su svedoci krivičnih dela počinjenih tokom 12-mesečnog perioda. Ova cifra može biti dostupna na centralnom nivou. Međutim, tamo gde lokalni izvori informacija (kao što su pojedinačne policijske stanice) vode evidenciju o delima, lične podatke dece koja su bila svedoci treba da se prikupe i da bi formirale brojtelja. Individualne informacije dece koja su bila svedoci mogu biti prikupljene u obliku tabele sa po jednim redom za svako dete, navodeći identifikacioni broj deteta, pol, datum rođenja, nacionalnost, vrstu prekršaja i datum evidentiranja.
Razlaganje	Pol, uzrast u vreme evidentiranja, etnička pripadnost, region porekla, kategorija dela, usluga / institucija koja je izvršila evidenciju
Postojeći izvori podataka	Brojilac:SVK Imenitelj:ASK
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Brojilac:KKP, KP, Imenitelj:
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	

Pokazatelj19: Mere i alternativne kazne	
Definicija	Procenat dece kojima su izrečene mere i alternativne kazne
Prioriteti	SUŠTINSKI
Brojilac	Broj maloletnika kojima su izrečene mere i alternativne kazne u dvanaestomesečnom periodu
Imenitelj	Broj presuda i rešenja izrečanih maloletnicima kojima je izrečana mera i alternativna kazna u 12-mesečnom periodu / 100
Šta meri	Broj izrečenih mera u 12 mesečnom periodu gde se maloletnici ne lišavaju slobode ..
Zašto je korisno meriti	Ovaj pokazatelj meri broj maloletnika kojima je izrečeno lišavanje slobode tokom perioda od 12 meseci, kao procenat onih maloletnika kojima je nametnuta bilo koja mera tokom 12-mesečnog perioda.
Kako meriti	Princip "poslednje sredstvo" koji se odnosi na kazne, znači da lišavanje slobode ne treba da se odredi izričito ako je cilj ove mere, pre svega obezbeđenje dobrobiti u slučaju maloletnika, nije bilo moguće postići po mišljenje sudije, bez kažnjavanja lišavanjem slobode. Kao drugi Pokazatelji, ovaj pokazatelj je najbolje mogao da proceni situaciju kada su mu dostupni razvrstani podaci, posebno informacije o vrsti posla. Veliki broj izricanja zatvorske kazne za nenasilna kršenja ili koja se ne ponavljaju, na primer, bi snažno sugerisao kršenje principa "poslednjeg utočišta"
Razlaganje	Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne za ceo 12-mesečni period. Ovaj pokazatelj meri uticaj izricanja mera a ne same mere. Nadležni organ može, na primer, nametnuti maloljetniku pohađanje škole za rehabilitaciju. Ukoliko institucija ne postoji u praksi, onda se dete može uputiti u instituciju gde se lišava slobode. Dakle, informacije koje se treba prikupiti tokom 12-mesečnog perioda su broj maloletnika koji su dobili kaznu i kao rezultat toga su lišeni slobode u jednom određenom mestu. To zahteva poznavanje praktične primene kazni od strane nadležnog organa u specifičnom kontekstu države. Za preciznu procenu značaja ove vrednosti, neophodno je takođe da se izmeri ukupan broj maloletnika kojima je u nametnuta bilo koja mera tokom istog perioda. To je vrednost koja čini donju polovinu proračuna. Kao takav pokazatelj pruža informacije o principu "poslednjeg sredstva".
Postojeći izvori podataka	Pol, uzrast u vreme donošenja odluke, etnička pripadnost, region porekla, vrsta dela
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Za brojitelja:SVK Za imenitelja:SVK
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Novi specifični obrasci

Pokazatelj 20: Postupak posredovanja	
Definicija	Procenat dece koja su podvrgnuta postupku posredovanja .
Prioriteti	Normalno
Brojilac	Broj maloletnika koji su podvrgnuti procesu posredovanja u dvanaestomesečnom periodu
Imenitelj	Broj maloletnih izvršilaca krivičnih dela za koje se može pokrenuti postupak posredovanja u 12-mesečnom periodu / 100
Šta meri	Broj postupaka posredovanja pokrenutih u 12-mesečnom periodu gde se maloletnici ne lišavaju slobode
Zašto je korisno meriti	Broj dece koja su izbegla sudski proces
Kako meriti	<p>Posredovanje je vansudski postupak koji se održava od trećeg lica, posrednika, u skladu sa odredbama kodeksa pravosuđa o o maloletnicima i Zakona o medijaciji. Medijacija dolazi u obzir samo kada postoji slobodna volja i učešće obeju strana, izvršilac maloletnik i oštećeni. Međunarodna uputstva preporučuju da treba uzeti u obzir kad god je to moguće, tretman dece u sukobu sa zakonom bez izlaska na glavni pretres pred nadležnim organom.</p> <p>Posredovanje se može svrstati policijskim formalnim upozorenjem do šeme pomirenja između žrtve i počinioca, koji se realizuje od strane ovlašćenog posrednika. Osnovni princip medijacije je da dete, njegovi roditelji ili staratelj daju saglasnost za mere posredovanja. Obično, to ukazuje da maloletnik prihvata odgovornost za prekršaj. Postupak posredovanja može da sadrži putanju do rešenja zasnovanog na principu pozitivne rehabilitacije i reintegracije</p>
Razlaganje	<p>Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne za ceo period od 12-meseci.</p> <p>Ovaj pokazatelj meri uticaj izricanja mera a ne same mere. Ovaj pokazatelj zahteva da informacije budu dostupne ceo 12-mesečni period. Informacije koje se prikupljaju su broj maloletnika koji su prošle postupak posredovanja tokom 12-mesečnog perioda. Šeme za postupak posredovanja korišćene i da se eliminiše glavni pretres će biti identifikovane u svakom lokalnom kontekstu. Međutim, da bi se tačno procenilo značenje ove vrednosti, neophodno je da se izmeri ukupan broj maloletnih prestupnika koji su počinili krivično delo za koje se može pokrenuti 12-mesečni postupak posredovanja . Ova vrednost, koja predstavlja broj svih maloletnika koji prihvataju odgovornost ili je potvrđeno od strane nadležnog organa da imaju odgovornost za dela čini donju polovinu proračuna. Izraženo na taj način pokazatelj daje indikaciju nivoa upotrebe postupka posredovanja da se izbegne formalni kontakt sa sistema maloletničkog pravosuđa.</p>
Postojeći izvori podataka	Pol, uzrast u vreme donošenja odluke, etnička pripadnost, region porekla, vrsta dela
Izvori novih ili dodatno potrebnih podataka	Za brojitelja: Komisioni për Ndërmjetësim Za imenitelja: KKP, SVK
Novi ili dodatni obrasci ili protokoli potrebni za prikupljanje podataka	Za brojitelja: Za imenitelja:
Definicija	Potreba sa donošenjem jednog administrativnog uputstva za prikupljanje i obradu statsističkih podataka

